



Head Eesti Vabariigi 105. aastapäeva!



Soovime teile õnne ja jaksu edasi toimetamisel!

Foto: Silver Raidla.

Lääne-Nigula vallas on tegusad ja töökad inimesed

2022 aasta tegevuse eest tunnustati erinevate asutuste ja organisatsioonide poolt mitmeid meie valla inimesi. Jaanuari lõpul toimus Eesti kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupi ja SA Läänemaa tunnustusüritus. Tunnustuspreemiaid said teiste hulgas ka meie valla tegusad ja töökad inimesed, kes seisavad oma kogukonna traditsioonide hoidmise ning edulugude tekkimise eest.

EESTI KULTUURKAPITALI LÄÄNEMAA EKSPERTGRUPI TUNNUSTUSED

Anu Suik – Linnamäe lasteaia laulukarusselli korraldamise eest

Anu on Linnamäe lasteaia muusikaõpetaja, kes oma säravalt lapseliku olekuga on võitnud nii väikeste mudilaste kui koolieelikute südamed. 2022. aasta kevadel toimus esimest korda Linnamäe lasteaia laulukarusselli, mis täitis Oru kultuurisaali lava väikeste artistidega ja saali rohkearvulise publikuga.

Varje Jaer-Eer – pikaajalise panuse eest raamatukogunduse edendamises

Varje töötab Ristil raamatukoguhoidjana. Raamatukogul on oma lugemishuvilistest koosnev raamatuklubi, kus korraldatakse toredaid kokkusaamisi. Piirsalu küla selts ja raamatukogu teevad sisukat koostööd, et raamatud ka kaugemal asuvatesse küldesse jõuaks. Raamatukogu on füüsiline ruum, asutus, raamatukoguhoidja on aga see, kes oma tegevusega annab sellele elu ja sisu. Risti raamatukogus on tänu Varjele mõlemat.

Ülle Schönberg – Rannarootsi kultuuri traditsioonide hoidmise ja tutvustamise eest

Pärast 32 aastast vaheaega

peeti Noarootsis taas kodukandipäevi, kus olid tähtsal kohal rannarootsi kommete tutvustamine, rannarootslaste elu meenutamine. Toimusid kontserdid, töötoad, näitused, mälestusüritused. Noarootsi rahval oli taas võimalus põhjalikumalt oma juuri otsida ja läbi erinevate sündmuste rannarootsi kultuuripärandit tutvustada.

Meelis Nukki – võrkpallimängu edendamise eest laste ja noorte seas

2020. aastal algasid Haapsalu võrkpallitreeningud lastele, mida ei olnud pikki aastaid toimunud. Meelis käib oma noortega mõõtu võtmas Eesti meistrivõistluste turniiridel ja osaleb ka EOK poolt algatatud programmis „Sport koolis“ juhendades võrkpallitunde Ridala koolis. Haapsalu võrkpallitreeningutel osaleb ka märkimisväärne hulk meie lapsi ja noori.

Küllike Valk – pühendunud tegevuse eest kultuuri sündmuste eestvedamisel

Küllikese algatusel on rajatud kihelkonna õunaaed. Ta taaslustas Ridala kihelkonnapäevad, laadad Martnas ja Ridalas. Suvel Ridala kirikuaia toimunud praostkonna laulu-päeval oli Küllike üks peakorraldajatest, kes aitas korralda-

da laata, toitlustamist, laste mänguala, kirikukontserti. Ta sõlmis kõik erinevad tegevused üheks toimivaks tervikuks.

Eneken Viitmaa –

pikaajalise panuse eest laste muusikaharidusse ja kooritegevusse

Eneken on väga pühendunud ja loominguline muusikaõpetaja. 20 aasta jooksul on ta Oru koolis arendanud õpilaste ja õpetajate laulu- ja pillimänguoskusi. Põhitööle lisaks on Eneken mitmeid suuri tunnustusi pälvinud neidudekoori Canzone abidirigent ja kontsertmeister.

SA LÄÄNEMAA TUNNUSTUSED

Anu Kulbok Risti noortekeskusest – Läänemaa noorsootöö edendaja

Anu on Risti avatud noortekeskuses noorsootöötaja olnud juba kolm aastat ja selle ajaga on ta palju jõudnud! Ta veab kokandus-, käsitööringi, korraldab öölaagreid ja palju muudki lisaks noorsootööle Risti noortekeskuses. Eelmisel aastal oli Anu suureks toeks Lääne-Nigula valla ja SA Läänemaa suviste karjääripäevade korraldamisel. Kõige selle kõrval on tal suur süda, ta on noortele alati olemas, noored usaldavad ning hindavad teda kõrgelt.

Oru kultuurisaal – Läänemaa kogukonna käivitaja

Oru kultuurisaalis on kultuuri sisutegevusega toimetatud poolteist aastat. Iga uue asja käivitamisele ja inimestele omaseks saamisele kulub palju nutikut ja aega. Oru kultuurisaalis toimuvad väga erilised tegevused – rahvatantsust rock-kontsertideni. Kultuurisaali turundustegevus on saanud järjest laiemat kõlapinda, see ei ole ainult ühe kogukonna, piirkonna kohaturundus, vaid aitab oluliselt kaasa kogu Läänemaa tunde.

Oru spordiklubi – Läänemaa tervise tegu, Linnamäele uisuväljaku rajamine

Vabatahtlike spordiinimeste poolt rajatud uisuväljak, kus saab hoiuruumist valida endale sobiva uisupaari ja üheskoos uisutada. Ainus tingimus on, et kohapeal laenutatud uisupaari peab oma kohale tagasi panema, et järgmistel hea võtta oleks. Kõik uisud on kohaliku kogukonna inimesed oma kodudest toonud, et liikumisrõõmu saaksid nautida nii suured kui väikesed.

KAUNID KODUD

2022. aastal tunnustas vabariigi president Alar Karis Eestimaa kauneid kodusid. Läänemaalt pälvis presidenti tunnustuse **Merike Plaasi**

kodu Ristil.

Lisaks said SA Läänemaa tunnustuse Maria Amose kodu Martnas, Maigi ja Ike Lilleorgi Lille talu Linnamäel, Malle ja Reimo Seppa Loigu talu Kirmäel ning Aile Nõupuu Tammeoru talu Kärbla külas.

LÄÄNEMAA AASTA ISA 2022 Heino Niklas Nõvalt

Aasta isa iseloomustavateks temade pereliikmed: „Meie isa ja vanaisa iseloomustavad enim töökus, rõõmsameelsus, abivalmidus, ausus ning hea huumorisoon. Ta seab alati teiste huvid ja vajadused enda omade kõrval ja hoolib väga oma pereliikmetest. Laste ja lastelaste kasvatamisel on tal esikohal olnud eelkõige õigete väärtushinnangute kujundamine läbi isikliku eeskuju, et tekitada arusaam heast ja halvast, õigest ja valest.“

SPORDILIIT LÄÄNELA TUNNUSTUSED

Jaanika Paalmäe – aasta märgatud

Jaanika on ühtviisi aktiivne ja mitmekülgne sportlane ning samas ka mitmete spordivõistluste korraldaja. Ta osaleb tulemuslikult suusatamise-, orienteerumise- ja jooksvõistlustel, mille tagab regulaarne ja sihikindel treenimine Palivere liikumisradadel. Jaanika

korraldada on ka maakonna suusatamise meistrivõistlused ning üha enam populaarsust koguvad Palivere suusaraja jooksvõistlused.

Läänemaa spordiaasta rahva lemmikud

Väga tubli ja lootustandev kergejõustiklane **Kevin Mat-teus** ning juba aastaid häid tulemusi teinud vehkleja **Nelli Differt**.

EOK TUNNUSTUS

Kullamaa spordiklubi – maakonna parim spordiklubi

Kullamaa spordiklubi on aktiivselt tegutsenud oma piirkonna spordielu eestvedajana pikki aastaid. Spordiklubi eestvedamisel toimuvad pika traditsiooniga spordi- ja liikumisharrastuse sündmused, neil on sisukas koostöö Kullamaa kooliga. Kullamaa kandi sporditegevus on suures osas koondunud spordiklubi juurde ning neil on tekkinud tubli spordihuviliste kogukond.

EESTIMAA SPORDILIIT JÕUD

Nõva spordiklubi ja Peeter Kallas – maakonna aasta tegija

Lääne-Nigula osavaldade suvemängude korraldamise eest.



Eesti Vabariigi 105. aastapäev Lääne-Nigulas

23. veebruar

11.30 Martna kirikus palvus,
12.00 Lillede ja küünalde asetamine vabadussambale Martna kiriku ees
13.00 Palvus ja meenutushetk Nõva vabadussamba juures
18.00 EV 105. aastapäevale pühendatud tänuõhtu Oru kultuurisaalis (kutsetega)

24. veebruar

7.30 Noarootsi lipuväljakul EV 105. aastapäeva tseremoonia
8.45 Noarootsi Vabadussamba juures mälestushetk, pärgade ja küünalde asetamine
7.35 Palivere päevakeskuse lipuväljakul pidulik lipu heskamine
11.30 Lääne-Nigula Vabadussamba juures aktus, küünalde ja lillede asetamine vabadussambale
12.00 Kullamaa Vabadussamba jalamil pidulik tseremoonia ja pärgade panek
12.30 Kullamaa kultuurimajas õpilaste pidupäevakontsert

Oluline teada

Hajaasustuse programmi taotlus-voor on avatud 1. veebruarist 2023

Alates 01.02.2023 algas hajaasustuse programmi taotluste vastuvõtt.

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada paremad elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele maapiirkondades.

Toetust saab taotleda hajaasustuspriirkondades asuvate majapidamiste jaoks vee-, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ja autonoomsete elektrisüsteemide rajamiseks. Abikõlbulik ei ole tiheasustusega piirkonnad.

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, kes elavad alaliselt selles majapidamises rahvastikuregistri andmete kohaselt hiljemalt 1. jaanuarist 2023, millele nad toetust taotlevad. Suvekodudele toetust taotleda ei saa.

Lääne-Nigula vallas hajaasustuse programmiga toetust taotlevate isikute eelistatud sihtrühmaks on vähemalt ühe alaealise (kaasa arvatud 2023. aastal sündiv laps ja 18-aastane isik) lapsega perekond, puuetega isikud ja vanaduspensionärid.

Maksimaalne toetus programmist on ühe majapidamise kohta 6500 eurot, omafinantseering peab moodustama 33% projekti kuludest. Toetuse hulka arvestatakse 2018–2022 hajaasustuse programmist saadud toetuste summa.

Programmdokumendis kehtestatud nõuetele vastavad taotlused leiab Lääne-Nigula valla kodulehelt: <https://www.laenenigula.ee/et/hajaasustuse-programm> ja riigi tugiteenuste keskuse kodulehelt: <https://rtk.ee/meede-hajaasustuse-programm#toetatavad-tegevused>.

Taotlusi saab esitada vallavalitsusele alates 01.02.2023 ja esitamise viimane tähtpäev on 03.04.2023.

Lisainfo
Lääne-Nigula vallas:
Olev Peetris,
taristunõunik
Telefon: +372 504 9561
E-post: olev.peetris@laenenigula.ee

Sotsiaaltranspordi ja koduteenuse hind muutub

Sotsiaaltransporditeenus on ravi- või ametiasutuse külastamiseks osutatav teenus, sealjuures vajadusel ka kliendi saatmine. Sotsiaaltransporditeenus on mõeldud isikutele, kes tervislikust seisundist tulenevalt või muu sotsiaalsest olukorrast tingituna ei saa kasutada ühissõidukit või isiklikku sõiduautoot või kellel ei ole seda iseseisvalt võimalik korraldada. Teenuse saamiseks tuleb soovijal ühendust võtta piirkondliku sotsiaaltöö spetsialistiga vähemalt viis tööpäeva enne sõidu toimumist. Sotsiaaltöö spetsialist hindab, kas klient on õigustatud teenust saama ning annab kliendile tagasisidet, kas soovitud ajal on võimalik valla poolt transporti korraldada.

Alates 01.03.2023 on sotsiaaltransporditeenuse hinnaks Lääne maakonnas 0,20 eurot kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 15 eurot sõidu kohta. Sotsiaaltransporditeenuse hinnaks väljaspool maakonda on 0,20 eurot kilomeetri kohta. Teenuse kasutamisel mitme inimese poolt korraga tasub iga teenuse kasutaja enda eest eraldi. Teenuse kasutaja tasub vajadusel ka parkimise eest vastavalt parkla haldaja hinnakirjale.

Koduteenus on mõeldud inimese abistamiseks igapäevastes kodustes toimingutes, mida ta terviseseisundist või tegevusvõimest tulenevalt ei suuda kõrvalise abita teha, kuid mis on vajalikud kodus elamiseks. Koduteenuse saamiseks esitatakse taotlus teeninduspiirkonna sotsiaaltöötajale. Sotsiaaltöötaja hindab inimese vajadused ära ja seejärel otsustab, milliseid koduteenuseid on vaja osutada. Koduteenuse hind sõltub teenuse sagedusest, alates 01.03.2023 kehtivad alljärgnevad hinnad:

- koduteenus 1 kord nädalas 20 eurot kuus;
- koduteenus 2 korda nädalas 25 eurot kuus;
- koduteenus 3 korda nädalas 30 eurot kuus;
- koduteenus 4 korda nädalas 40 eurot kuus;
- koduteenus 5 korda nädalas 50 eurot kuus.

Isikutel, kellel on majanduslikust olukorrast tulenevalt raskusi teenuste eest tasu maksmisel, on võimalus teha vallavalitsusele avaldus tasu osaliseks või täielikuks kompenseerimiseks.

Tuuli Varik
Sotsiaalhoolekande osakonna juhataja



Lääne-Nigula valla elanike arv

01.01.2023 seisuga on meil vallas 7269 elanikku – mehi 3735 ja naisi 3534.

Jaanuarikuus:

- sündis 7 last;
- saabus elama 41 inimest;
- kirjutas välja 35 inimest;
- suri 10 inimest.

Volikogu esimehe veerg

Ülevaade volikogu 19.01.2023 istungist

19. jaanuaril toimus Nõva koolimajas 2023. aasta esimene Lääne-Nigula vallavolikogu istung, seekord osales 23 volikogu liiget.

Esimene päevakorra punktiks oli vallaudiitori määramine. Vastavalt laekunud pakkumisele määrati audiitoriks AMC Audit OÜ.

Volikogu otsustas maksta tulemus-tasu neile vallavalitsuse liikmetele, kes 2022. aastal andsid suure panuse Ukraina sõjapõgenikega tegelemisel. Tulemus-tasu said Katrin Viks, Merilin Saska, Rein Kruusmaa, Kadi Paaliste ja Aivi Heinleht.

Volikogu liige Neeme Suur andis ülevaate revisjonikomisjoni kontrolli tulemustest ja ettepanekutest. Näiteks kontrolliti ettevõtlustoe kasutamist 2021. aastal, koolide juhtimisstruktuure ja kulusid ning vara kasutusse andmist mittetulundusühingutele. Õigusrikkumisi ei tuvastatud, kuid komisjon tegi ettepanekuid senise praktika paremaks

muutmiseks. Lisaks kinnitati ka revisjonikomisjoni 2023. aasta tööplaan. Näiteks hakkab komisjon kontrollima teenistujate töökoormusi, kinnisvarahalduse toimimist, vallale ametkondade poolt tehtud ettekirjutuste täitmist jms.

Ühehäälselt otsustati lõpetada eel-nõu „Lääne maakonna arengustrateegia 2035+ heakskiitmine ja tegevuskava 2023-2035 kinnitamine“ esimene lugemine ning määrata muudatusettepanekute tähtajaks 31. jaanuar 2023.

Poolthäälselt kinnitati Palivere turismi- ja tervisespordikeskuse arendamiseks planeeritava projekti kaasfinantseering ning otsustati tagada omaosalus keskuse olme- ja teenindushoone ehitamiseks.

Ühehäälselt kinnitati rahvakohtunike kandidaadid ning valiti Lääne-Nigula valla aukodanik, kelleks sai AS Cipax tegevjuht Kaido Sasse. Tunnustus antakse üle Lääne-Nigula volikogu esimehe poolt Eesti Vabariigi 105.

aastapäevale pühendatud pidulikul sündmusel.

Noortevolikogu esimees Aileen Kunt-sel andis ülevaate Lääne-Nigula noortevolikogu 2022. aasta tegemistest ning selle aastastest plaanidest.

Vallavanema info punktis rääkis vallavanem Aivar Riisalu vallavalitsuse tegemistest – kõlama jäi mõte, et meil on seoses eelarve teemadega küll keeruline ja raske, aga saame hakkama.

Istungi lõpus mälestati igaviku teele lahkunud valla aukodanikku Viive Ernesaksa vaikuseminutiga.

Järgmine volikogu istung toimub 16. veebruaril 2023 kell 15 Oru kultuurisaalis, kõige olulisemaks teemaks valla 2023. aasta eelarve heakskiitmine. Volikogu istung on otseülekandena jälgitav ning samuti Youtube'i kanalil järelevaadatav.

Mikk Lõhmus
volikogu esimees



Foto: riigikogu.ee, Erik Peinar

Riigikogu valimised

Riigikogu valimiste ajal on Lääne-Nigula vallas avatud kaheksa jaoskonnakomisjoni.

Valimisjaoskond 2, mis asub Lääne-Nigula vallamajas (Haapsalu mnt 6, Taebla alevik) on avatud 27. veebruarist kuni 2. märtsini kell 12 kuni 20. Hääletada saavad kõik valijad, sealhulgas ka valijad, kelle elukoht on mõnes muus valimisringkonnas.

Ülejäanud seitse jaoskonnakomisjoni on avatud 3. ja 4. märtsil kell 12 kuni 20 ning valimistepäeval 5. märtsil kell 9 kuni 20.

Lääne-Nigula vallas valimisjaoskondade numeratsioon, hääletamisruumide asukohad ning kontaktid:

Valimisjaoskond nr 1 – Kullamaa kultuurimajas (Vallamaja, Kullamaa küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7197.

Valimisjaoskond nr 2 – Lääne-Nigula vallamajas (Haapsalu mnt 6, Taebla alevik, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7198.

Valimisjaoskond nr 3 – Palivere noortekeskuses (Jaama 7A, Palivere

alevik, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7199.

Valimisjaoskond nr 4 – Risti teeninduskeskuses (Tallinna mnt 4, Risti alevik, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7200.

Valimisjaoskond nr 5 – Oru kultuurisaalis (Hansuküla tee 2, Linnamäe küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7201.

Valimisjaoskond nr 6 – Martna osavallamajas (Vallamaja, Martna küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7202.

Valimisjaoskond nr 7 – Noarootsi osavallamajas (Pürksi keskus 9, Pürksi küla / Birkas, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7203.

Valimisjaoskond nr 8 – Nõva koolis (Kooli, Nõva küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond). Telefon 5888 7204.

VALIMISNÄDAL

Hääletada saab nädala jooksul 27. veebruarist 5. märtsini:

- esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas

kui ka elektrooniliselt;

- pühapäevasel valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääletust veel ära muuta;

- esmaspäevast kuni neljapäevani on Lääne-Nigula vallas avatud üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda – jaoskond nr 2;

- reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas;

- kodus hääletamine toimub valimisnädalal reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel numbril 5331 5157 või helistades otse piirkonnas asuvale jaoskonnakomisjonile reedel ja laupäeval kell 12-20 ning pühapäeval kell 9-14.

Hääletamiseks peab isik olema vähemalt 18-aastane ja peab olema kantud valijate nimekirja, mis tähendab, et tal peab olema rahvastikuregistris kantud elukoha aadress.

Valminud on Läänemaa kliima- ja energiakava 2030

2021. aasta lõpus valmis Läänemaa kliima- ja energiakava ajavaatega aastani 2030, mille peamine eesmärk on suurendada maakonnas valmidust ja võimekust kohaneda kliimamuutuste mõjudega ning vähendamaks kasvuhoo- negaaside emissiooni läbi tarbimistegevuse.

Kliimamuutuste puhul räägitakse nii nendega kohanemisest kui ka juba avalduvate mõjude leevendamisest ning neid kahte tahku on käsitletud vastvalminud maakondlikus kliimakavas. Kliimamuutustega kohanemine tähendab seda, et inimene peab leppima juba tekkinud olukorraga ning andma endast kõik, et pidurdada ilmastu soojenemisega kaasnevaid probleeme. Läänemaa kontekstis võiks mõjudest enim esile tõsta ülejutuste ohtu, maastikupõlenguid, tulvavett, tormi, kuumalaineid ja turismindusest tulenevat koormust loodusele.

Kliima- ja energiakava metoodika kohaselt analüüsiti maakonnas kohanemisest lähtuvalt nelja erinevat valdkonda: looduskeskond; kogukonna teadlikkus ja koostöö; tervishoid, sotsiaalhoolekanne ja päästesuutlikkus; maakasutus ja planeerimine. Andmete tõlgendamisest selgus, et väga hea on olukord meie loodus- ja elukeskkonnaga, sest olme looduskaitstuim maakond Eestis. Lisaks seavad värskest valminud või valmivad üldplaneeringud maakasutusele ja ehitustegevusele tingimused (ehituskeeluvööndid, sadeveesüsteemide energiasäästlikud ehitustingimused jms), mis aitavad loodusväärtusi hoida ning vähendada tormide, ülejutuste, tulvavete, kuumasaarte ja muid taolisi ohte inimestegevusele.

Vähem on tähelepanu pööratud kliimamuutuste võimalikele mõjutustele kogukonnale. Maakonnas on olemas terviseprofiilid, kuid neis dokumentides pole käsitletud muutunud ilmastu toimet erinevatele inimrühmadele. Näiteks mõjuvad suvised kuumalained rängalt südame-veresoonkonna haigusi põdevatele inimestele, eakatele, aga ka väikelastele. Meie tervishoiusüsteem peab valmis olema, et ekstreemsete ilmastikutingimuste korral võib kasvada abivajajate hulk hüppeliselt. Eelkõige võiks kohalik omavalitsus mõelda, mida tema saab sellises olukorras ära teha: tagada sotsiaaltöötajate valmidus aida-



Läänemaa delegatsioon Norra õppereisil II.

Fotod: Guri Bugge

ta haavatavaid elanikke, luua tiheasumitesse joogivee võtmise kohad, korraldada libeduse tõrjet jne. Oluline on selles kontekstis ka riiklike ja vabatahtlike päästekomandode olemasolu. Komandode säilimiseks peab riik ning kohalikud omavalitsused neile soovitud tuge pakkuma, sest nende roll äärmuslikes ilmastikutingimustes on vältimatu. Võtame näiteks maastikupõlengud, mis meil kahjuks igal suvel ühes või teises piirkonnas võimust võtavad.

Kliimamuutuste leevendamise puhul räägitakse tegevustest, mis aitavad muutuse kiirust ja mõju vähendada, seda siis kasvuhoo- negaaside heitkoguste, aga ka konsentratsiooni vähendamise abil. Kasvuhoo- negaaside heite vähendami-

seks on oluline energiatarbimise ja tootmise piiramine, aga ka tarbitava energia muutmine keskkonnasõbralikumaks. Näiteks taastuvenergia kasutamise laiendamise, hoonete parema soojustamise, säästva transpordi ja muu energiat säästva tegevuse abil. Kliima- ja energiakava metoodika kohaselt analüüsiti maakonnas leevendamise seisukohast lähtuvalt nelja erinevat valdkonda: taristu ja ehitised; energeetika ja varustuskindlus; bio-, ring- ja majandus; liikuvus.

Taristu valdkonda analüüsides selgus, et omavalitsuste ühiseks murekohaks on suure energiakuluga, kehva sisekliimaga ja ebapiisava kasutusega hooned. Seega on lähiaastatel omavalitsustele väljakutse, leida viisid ja võimalused,

kuidas neile kuuluvaid hooned renoveerida ning muuta energiatõhusamaks ehk kaasajastada tänapäevastele tingimustele, aga ka elanikkonna vajadustele.

Soojamajandust uurides leiti, et Läänemaa katlamajades tarbitakse märkimisväärsel määral turba ja põlevkivi tooret, mille eriheitegur on üsna kõrge. Seega võiks tulevikus leida viise, kuidas katlamajad viia üle väiksema süsinikuheitega küttelahendustele. Taastuvenergia toodangu, aga ka selle tarbimise suurendamine omavad suurt rolli maakonna kliimaeesmärkide täitmisel ning seetõttu on taastuvenergia tootmise viisid ja asukohad kajastatud üldplaneeringutes. Tarbimise puhul mängib omavalitsustes olulist rolli tänavavalgustus

ja selle säästlikuks muutmine, mis omakorda vajab teatavaid investeeringuid. Hea näitena võib tuua Lääne-Nigula valla, kes tänaseks on leidnud kiire ning minimaalseid investeeringuid nõudva lahenduse läbi selle, et reguleerib tänavavalgustite põlemise aega.

Ilmastu soojenemist saab meist igaüks oma tegevusega leevendada ning seda läbi kasvuhoo- negaaside heite vähendamise, energia säästlikuma kasutamise, taastuvenergia osakaalu suurendamisega, aga ka näiteks hoonefondi rekonstrueerimise või üldisema tarbimiskultuuri abil. Mõistmaks kuivõrd kliimamuutused meid igapäevaselt mõjutavad, tuleks olulist tähelepanu pöörata ka teavitustegevusele ja koolitustele nii elanikele, ettevõtjatele, omavalitsuste ametnikele ja teistele olulistele huvirühmadele. Seniks soovitan igal lugejal lähtuda ornitoloog Tiit Leito mõttest, et rikas ei ole see, kes palju omab, vaid see, kes vähe vajab.

Läänemaa kliima- ja energiakava koostas Läänemaa omavalitsuste liit koos hanke käigus leitud ekspertidega Tartu regiooni energiaagentuurist projekti „Läänemaa kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava koostamine“ raames. Projekti toetas keskkonnaministeerium Euroopa majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2014–2021 programmist. Rohkem infot projekti kohta ning valminud Läänemaa kliima- ja energiakava leiab kodulehelt www.laanemaa.ee/maakonna-energia-ja-kliimakava/.

Grete Kindel

Läänemaa omavalitsuste liidu projektijuht

Sotsiaalkindlustusamet tuletab meelde: peretoetuste maksmine veebruaris

Veebruaris makstakse esimest korda peretoetusi uutes summades. Esimese ja teise lapse toetus ning üksikvanema lapse toetus on 80 eurot. Lapsetoetus alates kolmandast lapsest on endiselt 100 eurot. Lasterikka pere toetus kolme kuni kuue lapse eest 650 eurot ning seitsme ja enama lapse eest 850 eurot. Jaanuari- ja veebruarikuu toetuste vahe makstakse tagasiulatuvalt hiljemalt 31. maiks.

Sotsiaalkindlustusameti hüvitiste osakonna juhataja Kati Kümnik kinnitab, et väljamaksed jätkuvad tavapäraselt neile lastele ja peredele, kes ka varemalt toetusi said. „Erandiks on need laste-

ga pered, kus peretoetuste maksmine lõppes, kuna alla 19-aastased lapsed ei jätanud õpinguid. Neil tekib taas õigus peretoetustele, mõnel juhul ka lasterikka pere toetusele. Samuti on erandiks need pered, kus tekib õigus lasterikka pere toetuse sujuvaks lõpetamiseks. Nendel juhtudel teeme väljamaksed 01.01.2023–31.03.2023 perioodi eest tagasiulatuvalt hiljemalt 31. märtsiks,“ selgitab Kümnik.

Uue perehüvitiste seaduse valguses tuletab sotsiaalkindlustusamet meelde, et kui peres kasvavad koos eelmistest suhetest lapsed, saab peretoetuste õiguse üle anda teisele perevanemale, kui ol-

lakse abielus. Kui abielus ei olda, siis on tingimuseks ühise lapse peres kasvatamine. Korraga saab laps kuuluda vaid ühe pere koosseisu.

Kui peres soovitakse toetuse saajat vahetada, siis seda saab teha vanemate kokkuleppe alusel sotsiaalkindlustusameti iseteeninduses, klienditeenindustes või meili teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee. Uuele saajale hakatakse perehüvitisi maksuma järgmisest kalendrikuust.

Lisalugemist ja kasulikud KKK-d leiab sotsiaalkindlustusameti koduleheküljelt.

Teade

Taebla osavallavanem annab teada

Head Taebla elanik!

Vaatamata 2022. aastal tehtud planeeringutele, peame tõdema, et sellesse aastasse kavandatud Vana-Taebla asula vee- ja kanalisatsioonisüsteemi ehituse 1. etapi ehitus lükkub rahaliste vahendite nappuse tõttu edasi. Haapsalu Veevärk AS küll jätkab eelmisel aastal alustatud projekteerimistöödega, kuid ehituse algust tuleb kahjuks veel mõni aasta oodata.

Saan vallavalitsuse nimel kinnitada, et Vana-Taebla vee- ja kanalisatsioonisüsteemi ehitus on endiselt valla investeeringute prioriteetide nimistus ja kui valla rahaline seis järgnevatel aastatel paraneb, võetakse projekt „lauale“ ja hakatakse ehitama.

Teie mõistvale suhtumisele lootma jäädes
Jüri Bachman

Taebla osavallavanem

Noarootsi kooli tegemised jaanuaris ja veebruari alguses

Noarootsi kool alustas uut aastat mitmete põnevate tegevustega. Näiteks oli jõuluvaheajal saabunud kooli üks pakk kirjadega. Nimele oleme arendamas sõprussuhteid Stockholmi lähisel Huddinges asuva kooliga. Meie lapsed saatsid detsembri alguses Huddinge kooli lastele jõulukaardid, mis jõudsid ilusti enne jõule kohale. Rootsi lapsed aga saatsid vastu kirjad, millele meie lapsed jaanuaris usinasti vastama hakkasid. Laste seas oli kirjade kättesaamisel ja nende lugemisel suur elevus ja põnevus, said nad ju endile kirja-sõbrad, kellega nüüd päris kirju vahetama hakatakse.

Kirjutamisega käskäes käib loomulikult ka lugemine, nii jätkas Noarootsi koolis 1.-4. klassi Lugemise Klubi, mis 26. jaanuaril sai juba aastaseks! Jaanuarist veebruarini alguseeni on käinud lastele ette lugemas juba kolm esinejat: meie kooli aktiivne ja tegus lapsevanem Andero Paalvelt, kes lugemise mudlumi raamatut „Sikaosäk“; Nõva kooli õpetaja (koos Nõva õpilastega) Maire Lukka, kes lugemise lastele õpetlikke lugusid eesti muinasjutuklassikasse kuuluvast raamatust „Tark mees taskus. Eesti ennemuistseid jutte kirjanike sõnastuses“ ning Pürksi kultuurimaja juha-

taja ja õpilaskodu kasvataja Ülle Schönberg, kes tutvustas lastele Astrid Lindgreni raamatut „Bulterby lapsed“. Suur aitäh kõigile ettelugejatele!

Jaanuari üheks suuremaks kultuurisündmuseks meie koolis oli kõigi õpilaste külastus Viljandisse Ugala teatrisse.

Üheskoos käidi vaatamas etendust „Piruka magus põhi“ – näidendi ülesehitus oli selles mõttes huvitav, et tegelikult pakkus see põnevust nii 1. klassi kui

ka 9. klassi õpilasele. See on detektiivilugu ühest 11-aastasest nutikast tüdrukust, kes annab väga suure panuse ühe mõrvaloo lahendamiseks.

Lugemine on Noarootsi koolis igas mõttes au sees! 2. veebruaril oligi meie jaoks väga tähtis päev, mil 1.-4. klassi õpilaste Lugemise Klubi sai päris enda raamatukogu. Meie kutsume teda hellitlevalt miniraamatukoguks, mis ometigi ei jää oma tähtsuse ja vajalikkuse poolest alla suurtele raamatukogudele. Miniraamatukogu avamisel osalesid meie väga head koostööpartnerid: Haapsalu lasteraamatukogu juhataja

Jaanus Kõuts, kes meie miniraamatukogu idee istutas ja Noarootsi raamatukogu juhataja Serli Heeringas, kes varustas meie raamatukogu põnevate raamatutega. Meie miniraamatukogul on ka raamatukoguhoidja, esimesena alustab seda olulist tööd Mirtel Kivi 4. klassist. Mirtel hakkab raamatuid lastele välja laenutama ning jälgima, et raamatud kenasti tagastatakse.

Veel enne, kui kool uuel aastal pihta hakkas, toimus koolitöötajatel Tiina Saar-Veelma koostööd koos. Muuhulgas oli seal juttu puhkamisest, näiteks aja maha võtmisest keset tööpäeva. Selgus, et Rootsis on väga populaarne pidada keset tööpäeva mõnusat kohvipausi, rootsi keeles *fika*, kus sõprade, kolleegide või perega saadakse kokku ning unustatakse hetkeks argipäev. Asudes rannarootsi aladel, otsustasime üheskoos, et hakkame ka meie oma kolleegidega tähistama *fika*'t. Nii saamegi suure lõunapausi ajal kokku õpetajate toas, tuuakse kaasa midagi mõnusat näksimiseks ning räägitakse selle koosviibimise ajal kõigest muust, kui tööasjadest.

Rääkides sündmustest koolis, ei saa me üle ega ümber ka sporditeemadest. Jaanuaris algas võrkpalli võistluste hooaeg. Võistlustele jõudsid 1.-3. klassi poisid ning 3. klassist ka üks tüdruk, Liisa Maria, kes võistles Läänemaa koolide pallilahingu võistlustel. Pallilahing on esimene võrkpalli õpetav mäng, mis ongi laste esimene kokkupuude võrkpalliga.

Lausa suurepäraselt läks aga Skypark kooliliiga maakondlikul turniiril, kus meie kooli meeskond tütarlaste arvestuses võitis 1. koha!

See on väga suur võit, sest võisteldi Läänemaa koolide 7.-9. klassi arvestuses ja enamus meie esindustist on 7. klassi tüdrukud. Meie tüdrukud on kuhjaga võidu ära teeninud, sest nad on trennides alati kohal ning lisaks põhikooli trennidele käivad ka gümnaasiumi õpilaste trennides. Suur aitäh tüdrukute-

le ja nende treenerile Silverile, et hoiavad Noarootsi kooli lippu kõrgel ja toovad meile palju kuulust!

Üks sportlikum teema tuleb ka seoses liikumisaastaga. Nimele algatas Marathon100 oma veebilehel üle-eestilise väljakutse kogukondliku liikumise mõõduvõtmises. Ka Noarootsi kool osaleb seal klasside kaupa Noarootsi kogukonnas. Arvestatakse kõige universaalsemaid

liikumisi – kõndimist ja jooksmist ning koguda tuleb kilomeetreid. Igaüks, kes osaleda soovib, võib piiluda Marathon100 kodulehele ning aidata Noarootsi kogukonnal punkte koguda.

Mõnusat liikumisaastat meile kõigile!

Maire Uusen
huvijuht



Fotod: Signe Matveus ja Maire Uusen





Martna kool
kutsub külla



4. mail
2023

ROBOOTIKAPÄEV

Lääne-Nigula valla
koolidele

Kavas:

- töötodad WeDo 2.0, SPIKE Prime
- konkurss noortele robotikutele

Täpsem info

kool@martna.edu.ee

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Küünlakuu algas Kullamaal Eesti Vabariigi esimese rahvusvahelise lepingu – Tartu rahulepingu 103. aastapäeva tähistamisega. Vabadussõjas langenute ausamba jalamil toimunud pidulikul tseremoonial osalesid Kullamaa keskkooli õpilased, õpetajad ja kooli juhtkond ning naiskodukaitsed, kaitseliidu, Kullamaa osavallavalitsuse ja Kullamaa Püha Johannese koguduse esindajad. Kõneles teenekas kaitseliitlane Aksel Heidemann, Kullamaa keskkooli 9. kl õpilane Mirabelija Kuurmann ja EELK Kullamaa koguduse õpetaja Kari Tynkkynen.

Tartu rahuleping, mis allkirjastati 2. veebruaril 1920. aastal kell 00.45 Tartus Vanemuise tn 35 majas Nõukogude Vene ja Eesti Vabariigi vahel, lõpetas 431 päeva kestnud Vabadussõja ja kinnitas *de jure* Eesti Vabariigi iseseisvust. Leping koosneb 20 artiklist ning sisaldab peale sõjaseisukorra lõpetamise ja Eesti Vabariigi tunnustamise artikleid, mis käsitlevad piiri-, julgeoleku-, majandus- ja sotsiaalpoliitikat. Eesti sai endale etnilised ja ajaloolised piirid. Vabanes kõigist rahalistest kohustustest Venemaa ees ja sai Vene Keisririigi kullafondi jagamisel 15 miljonit kuldrubla ehk 11,6 tonni kulda. Rahulepingu alusel opteerus Venemaalt Eestisse 38 000 eestlast.

Tartu rahu aastapäeval Kullamaa koolinoore Mirabelija Kuurmanni hästi koostatud ja esitatud kõne teema puudutas Vabadussõjas võidelnud õpilasi-õppursõdureid.



Tartu rahu 103. aastapäeva tähistamine Kullamaal.



Kõneleb Mirabelija Kuurmann.

Mirabelija lausunud mõtetest inspireerituna lisan siinjuures mõningad faktid.

Eredaim lehekülj meie riigi ja rahva ajaloos on Vabadussõda ja selle võit. Sõja esimestel kuudel oli nii rindel kui ka tagala julgestamises oluline roll õppursõduritel – enne sõjaväkke astumist peamiselt gümnaasiumides õppinud kooliealistel poistel. Kehvast varustusest, viletsast relvastusest, napist toidust ja vanemate vastuseisust hoolimata läksid nad oma kodumaa eest sõtta, talusid külma ja nälga, kesist arstiabi ja kaaslaste hukkumist.

Üks selline vapper koolipoiss oli Kullamaal sündinud Johannes Kokla. Peale Kullamaa keskkooli eelkäija, Silla kooli lõpetamist 1916. aastal, panid vanemad Jo-

hannes õppima Tallinna Jakob Westholmi gümnaasiumi. Vabadussõja puhkedes astus Johannes esimesena oma gümnaasiumist vabatahtlikuna koolinoorte pataljoni.

6. märtsil 1919. aastal sõitis noor gümnaasist soomusrong nr 3 koosseisus rindele ja langes 11. märtsil vaenlase kuuli läbi lahingus Stakleni jaama lähistel. Noore kangelase põrm maeti kõikide sõjaväeliste austusavaldustega 16. märtsil Kullamaa kalmistu mulda. Pidulikul matusetalitusel mängis Kullamaa muusika seltsi orkester ja laulis Kullamaa haridusseltsi segakoor. 12. veebruaril 1997. aastal avati Johannes Kokla auks ja mälestuseks Jakob Westholmi gümnaasiumi aula seinal kuldsete tähtedega mälestustahvel, millele on kirjutatud ladinakeelne tekst: „DULCE ET DECORUM EST PRO PATRIA MORI“ ja mis tähendab tõlkes „Üllas ja kuulsusrikas on surra kodumaa eest“. Kindral Johannes Laidoner on öelnud: „Koolipoisid tõid meile usu, et meie võidame Vabadussõja ja see on suurim and, mis nad on andnud Eesti Vabariigile ta sünniajal.“

Ja veel! Austatud koolinoored ja kullamaalased! Olgem aatelised, pidagem pühaks ja hoidkem oma mõtetes ja tegudes austusega oma kodukohta, selle väarikat ajalugu, meie kallist Eestimaad, meie riiki ja rahvast!

Loit Lepalaan
Kullamaa kultuurimaja juhataja

EELK Lääne-Nigula teated

Lääne-Nigula koguduse töö on olnud 2022. aastal eriliste tähtpäevade ja muudatustega. Koguduse sisuline tegevus on püsinud heades kätes. See tähendab, et koguduse igapäevane toimimine on põhiliselt kantud kohalike vabatahtlike poolt, keda on aastast kokku üle viiekümne inimese.

Eesti Vabariigi tähtpäevi Lääne-Nigula Vabadussõja ausamba juures ja palvustel kirikus olene tunnetanud kogukonna panust. Seda ilmestab koostöö Lääne-Nigula vallavalitsuse, Läänemaa kaitseliidu, politsei, naiskodukaitsese, kodutütarde, noorkotkaste, päästeameti ja koolidega. Võib öelda, et kiriku ja kogukonna vahel on toimumas areng, kadunud on viiekümne aasta tagune eraldatus. Kuidas see eraldatus kaob kihelkonna rahva ja kiriku vahel seda näitavad iga inimese enda otsus ja valmidus muutuseks.

Kogudusena tajume, et tänapäeva ebakindlas maailmas oma me midagi, mis ei muutu ajas ega oludes.

Kui olete käinud jaanuaris Nigula külas, olete märganud kiriku juures ja pastoraadi õuel suuri muudatusi. Algas küttesüsteemi ümberehitus. See tähendab, et senise õlikütte asemel hakkab varsti kirikut ja pastoraati kütma keskkonna sõbralik ning majanduslikult soodsam maaküttesüsteem. Koguduse territooriu-



mil toimusid kaevamistööd, mille tulemusel paigaldati maa sisse küttesüsteemile vajalik torustik. Kuna maapind sai läbi kaevatud, ootab kevadel meid ees suurem talgutöö, et pinnas siluda ja haljastusega korrastada. Veebruaris jätkuvad tööd pastoraadi keldris,

kuhu ehitatakse küttesüsteem.

Koguduse ressurss on inimesed ja majandusloiku poole pealt annetused, seetõttu pöördume ikka oma vajadustega oma kihelkonna elanike poole. Kiriku kui kultuuriväärtuse hoidmine on meile kõigile auasi, et just meie põlvkond

saab midagi teha, et järgmised põlvkonnad võiksid väärtustada esivanemate hingeharitust. Täna sind kaasa mõtlemise ja toetuse eest!

EELK Lääne-Nigula koguduse juhatus ja õpetajad

Hea teada

Risti taluturg tuleb taas!

2023. aasta hooaja avaturg toimub laupäeval, 11. märtsil kell 10-12.

Inimeste südamed võitnud Risti taluturg oli jaanuaris ja veebruaris väikesel puhkusel, et naasta uue hingamise ja värske ideedega. 2023. aastal toimub taluturg varasema kahe korra asemel üks kord kuus ja seda iga kuu 2. laupäeval. Risti taluturu eesmärgiks on suurendada eestimaise toodangu tarbimist. Seega toome otse tarbijani puhta eestimaise toidu ja käsitöö nii kodukandist kui ka kaugemalt.

Lisaks tavapärasele turule saab samal ajal toimuma erinevaid üritusi ja töötubasid Risti loomemajas. Samuti on oodata temaatilisi turupäevi. Kuna märtsikuu on ideaalne kevadpuhastuseks, siis hooaja avaturu ajal toimub loomemajas kapituulutusmüük, kuhu ootame ka Sind ostlema ja müüma. See on hea võimalus sealhulgas lastele oma mänguasjade müümiseks ja välja vahetamiseks ning esmase kauplemiskogemuse saamiseks. Kohale tuleb ka Taebla uuskasutuskeskus oma väljapanekuga ning kellel on soovi kapituulutusmüügist alles jäänud esemeid ära anda, siis Taebla uuskasutuskeskus võtab need hea meelega vastu. Ei pea kartma, et juba sorteeritud rõivad ja esemed tuleb tagasi koju tassida. Lisaks ostlemisele ja müümisele on võimalus taluturul loovust elavdada. Nimelt toimuvad loomemajas nii lastele kui ka täiskasvanutele taaskasutuse töötöad, mille käigus saab vanadele riistele uue elu anda. Lisainfo Risti taluturu Facebooki lehel.

Taluturu müüjate registreerimine: lingid.ee/ristitaluturg.

Kapituulutusmüügi kaupluse registreerimine: lingid.ee/kapituulutus.

Küsimuste korral kirjuta taluturg@risti.ee või helista 5348 0271 (Caroline).

Tulge turgutama talvest kurnatud keha kvaliteetse eestimaise toiduga ning astume kevadele vastu tuulutatud kapi ja värskes garderoobiga.

Kohtume juba 11. märtsil kell 10-12 Risti turuplatsil, Läänemaal!

Caroline Männik



Intervjuu

Vastab kaitseliidu Lääne maleva noorteinstruktor Eda Loik

Eda Loik töötab Lääne malevas kodu-
tütarde ja noorkotkaste instruktorina
kolmandat aastat. Kaitseliit on Eestimaa
noorte esmane võimalus panustada riigi-
kaitsesse. Seal pakutakse neile põnevaid ja
seiklusrikast tegevust, palju sõpru ning
oskusi elus hakkama saada.

Eda, milline on olnud teie suurim tööalane õnnestumine?

Minu jaoks on õnnestumised kõik, kus ma näen laste säravaid silmi ja rahuolu, kui nad on midagi uut teada saanud, nautinud laagris olemist või mõne võistluse läbinud.

Milline oli eelneva aasta kultuurielamus meie vallas?

Ma ei ole valla kultuurielamus eriti kursis, kuid eelmise aasta kevadel tegime kaasa seiklusraja Palivere, Martna ja Linna-
mäe lasteadeade „Rosinamängudel“. Pole küll kultuursündmus, aga oli väga vahva üritus.

Mis teid kõige rohkem rõõmustab?

Koosolemine pere ja lähedastega. Teha seda, mis tõeliselt meeldib, nautida aega lapselastega.

Kuidas seletaksid Lääne-Nigula valda inimesele, kes meie valda ei tea?

Kindlasti läbi looduse: meil on laulvate liivade rannad; meri, millel on miljon erinevat värvi; imeline Marimetsa raba kõikide oma erinevate aastaegade; matsakad ja madalad metsad, kus on alati niiske ja palju sääski; mis põhiline, meil on must muld ning palju kive põldudel.

Kuidas tähistate Eesti Vabariigi aastapäeva?

Hommikul esimese asjana heiskan lipu. Ülejäänud päev on üldjuhul tööine. See on päev, kus me kaitseliidus tunnustame oma primaad.

Milline on praegu Eesti suurim väljakutse?

Olla tugev ja teha õigeid otsuseid.

Biojäätmete eraldamine muust prügist aitab säilitada puhast loodust

Kuigi biojäätmete liigiti kogumine on kohustuslik juba aastaid, jõuab endiselt suur hulk toidujäätmeid segaolmejäätmete konteinerisse. Nii läheb raisku suur kogus väärtuslikku toorainet – biojäätmest tehakse komposti ja biogaasi, mida saab kasutada elektri tootmiseks, majapidamiste kütmiseks või autode kütusena.

Segaprügi konteinerisse visatud biojäätmelised satuvad prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilate põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmelised teistest jätmetest eraldi.

2019. aastal läbi viidud uuringust selgus, et biojäätmelised on segaolmejäätmeliste hulgas lausa 31,7%. Kui koguksime selle massi eraldi, väheneks järsult prügimäel ladestataivate jätmeteliste maht ja nende käitlemise kulud.

Segaolmejäätmeliste visatud kartulikoorest ei saa aga kahjuks kunagi väärtuslikku komposti. Uuesti ringlusesse ja kompostiks jõuavad ainult need biojäätmelised, mis on juba tekkekohal eraldi kogutud. Segaolmejäätmeliste sekka visatud biojäätmelised määrivad ära pea kogu jättemassi ja võtavad sellega võimaluse ka muude materjalide ringlusevõutuks.

Kompostides võib vähendada tekitatavat prügi lausa poole võrra. See on lihtne ja looduslik protsess, mille käigus tarbivad bakterid, mikroorganismid, seened ja ka vihmaussid eri päritoluga orgaanilist materjali. Eramajad saavad



Foto: Canva.com

biojäätmelised kompostida oma aias. Seejuures tuleb eelnevalt tutvuda kohaliku omavalitsuse jätmehoolduseeskirja nõuetega kompostirile ja selle asukohale. Enamasti võib tiheasustusalal toidu- ja köögijätmeid kompostida ainult kinnises kompostis kahjurit, loomade ja lindude eest kaitstult. Biolagunevaid aia- ja haljastujätmeid võib kompostida ka lahtiselt komposti-
aunas.

2024. aasta algusest peab saama kõikjal Eestis biojäätmelised ära anda. Kõikides majapidamises, tootmisettevõtetes ja asustustes peab olema võimalik biojäätmelised visata selleks ettenähtud konteinerisse. Biojäätmeliste äraveoga ei pea liituma need majapidamised, kus kohapeal kompostitakse.

Seega saab igaüks meist anda panuse, et väärt kraami saaks uuesti kasutada ning kliimamuutust pidurdada. Ärge laske väärtuslikku materjali raisku ja alustage biojäätmeliste liigiti kogumist juba täna!

Keskkonnaamet

Kasulik teave

- Biojäätmeliste hulka kuuluvad nii köögis tekkivad toidujätmed kui ka aias tekkivad taimed, lehed, oksad. Biojäätmelised on näiteks puu- ja köögiviljad ning nende koorimisjäägid, pagaritooted (leib, sai jmt), liha- ja kalajätmed, kohvi- ja teepuru koos paberfiltriga, määrdunud papp ja paber, pabermassist munakarbid, majapidamis- ja pabersalvrätid, toataimed (sh muld ja lõikelilled).
- Biojäätmeliste hulka ei kuulu: vedelikud (piimatooted, supid, toiduõli jms), tolmuimejakotid, kiletatud/vahatatud pinnaga paber, ühekordsed toidunõud ja -pakendid (ka biolagunevad), tekstiil ja nahk, suitsukonid, metall-, plast- ja klaaspakendid, ohtlikud jätmed.
- Biojäätmelised ei tohi konteinerisse panna tavalises kilekotis (sest see ei lagune) ega läbipaistmatus/mustas kotis. Parim lahendus on panna need lahtiselt konteinerisse ja kilekott visata olmejätmetelisse. Kasutada võib ka biolagunevaid või paberist kotte.
- Lisainfo kompostimise kohta on leitav veebilehel kompostiljon.ee.
- Infot, kuhu viia oma jätmed, leiab veebilehelt kuhuviia.ee.
- Kohalike võimaluste kohta uuri valla kodulehelt ja jätmehoolduseeskirjast.

Valla maadlejad jätsid Martnas koju 13 medalit

Martnas toimus 16. korda maadlusvõistlus „Martna matt“, mis tõi matile 87 noorsportlast üle Eesti. Lääne-Nigulat esindanud Martna spordiklubi poisid võitsid 13 auhinnalist kohta, neist üheksa kuldset.

Martna lahtised meistrivõistlused Kreeka-Rooma ja naistemaadluses on läbi aastate olnud paljudele noortele maadlejatele üheks esimeseks võistluseks. „Esimene võistluskogemus võib noore sportlase jaoks olla üsna hirmutav, nii et oleme Martnas läbi aastate hoidnud seda suunda, et kõige pisemad saaksid oma esimesest võistlusest hea kogemuse“, sõnas korraldaja, Martna maadlustreener Tiit Seiton. Pea pooled võistlustel osalejad olid tänavu nooremad kui 10 aastat ning kõige väiksemas kaalus said kõik osalejad medali – esimese ja teise koha kõrval oli tänavu viis kolmandat kohta. „Esimese võistluse puhul on maadleja jaoks suurim võit see, et ta matile tuli ja pingutas“, ütles Seiton.

Lääne-Nigula valla maadlejad Martna spordiklubist võitsid 13



medalit. Esimese koha saavutasid vanuserühmas 2013 sündinud ja nooremad Karl Erik Šults (-23 kg) ja Joonas Tammemägi (-32 kg). Juba vanemas kategoorias, sündinud 2010 ja nooremad, võitsid esikoha Endriko Toombu (-35 kg), Argo Vispert (-64 kg) ja Alari Neggo (-75 kg). Vanuserühmas 2008 sündinud ja nooremad, võitsid Kristo Tikerpuu (-57 kg) ning Jarmo Danilov (-65 kg). Kert-Kristjan Peet (-85 kg) ja Jarko Danilov (+85 kg) võitsid kulla vanusegrupis sündinud 2006 ja nooremad.

Teise koha saavutas Johannes Olenko (-35 kg, sündinud 2010 ja nooremad) ning kolmandaks tulid Imre Reppo (-37 kg) ja Marten Mäni (-60 kg), mõlemad vanuserühmas sündinud 2013 ja nooremad.

Martna maadlusvõistlust toetasid Lääne-Nigula vald, Martna osavald, Martna põhikool, Ohtla Lihaveis OÜ, Fazenda OÜ, Martna Garaaž OÜ, Martna Tehno OÜ, Tradilo OÜ, Notiast OÜ, Hugo Saat.

Oliver Tammemägi
SK Martna



Foto: Kadri Lukk

Spordirahva uus hingamine: Lääne-Nigula spordikonverents

Reedel, 20. jaanuaril kogunesid kultuuri- ja spordikomisjoni kutsel meie spordiklubide entusiastid, vabatahtlikud ja spordisõbrad Risti kooli aulasse meie valla kõige esimesele spordikonverentsile „Kuhu liigud, Lääne-Nigula valla sport?“.

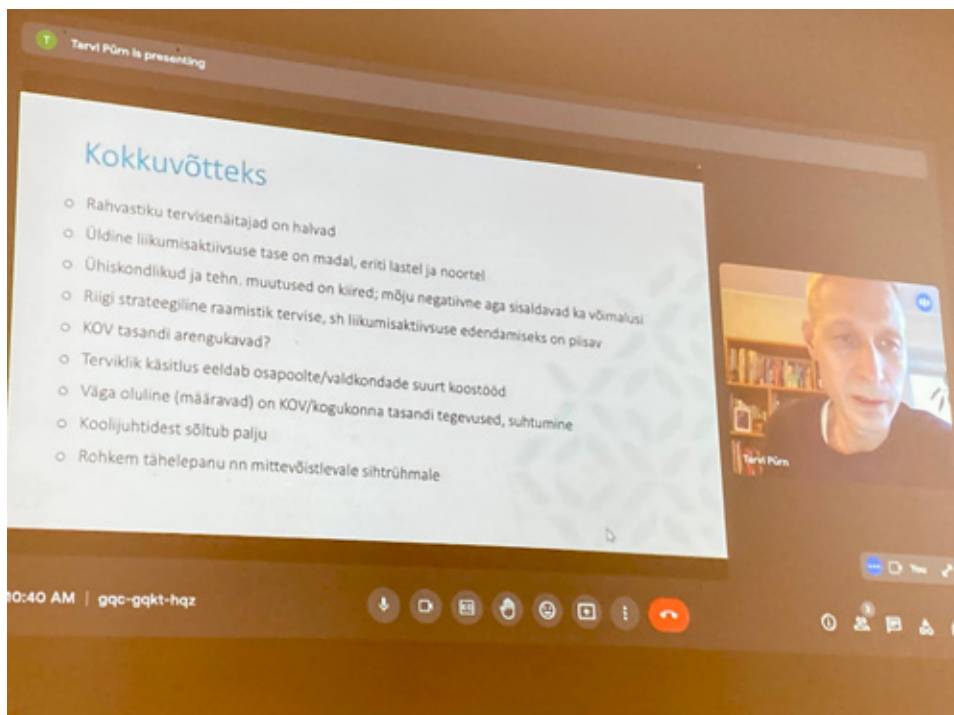
Ettekannete, paneeldiskussiooni, spordiklubi tutvustamise ja gruppitöö raames otsisime, mida meie spordirahvas enim vajab, millele fookus suunata ning kust leida selle jaoks võimalusi nii kohalikul kui riiklikul tasandil.

Rõõm oli näha nii paljusid entusiaste ning kuulda erinevaid lahenduskäike ja tulevikuplane. Südamsoojendav oli tunda, et oleme üksteisele olemas!

Konverentsi kõige üllatavamaks aspektiks oli, et motiveerivaks teguriks aktiivse liikumise puhul on endiselt MEDAL ja seda nii erinevate sihtrühmade kui ka vanuseklasside lõikes. Murekohaks eelkõige koolinoorte treeningute puhul aga ÜHISTRANSPOORT. Lähitulevik tundub aga toovad meile peagi uusi põnevaid väljakutseid kogukondlike liikumist edendavate mõõduvõtude raames nii vallas, maakonnas kui Eesti mõistes tervikuna.

Täname veelkord kõiki esinejaid, kes panustasid selle sündmuse loomisse oma aja ja väärt mõtetega, oma teadmiste ja kogemustega! Kõigile, kes selle ürituse vajalikkusesse uskusid juba siis, kui see oli veel vaid idee tasandil, ja aitasid seda järjest paremaks lihvida! Aitäh, Aivar Riisalu, Tarvi Püm, Janek Oblikas, Peeter Kallas, Leelo Paju, Kaili Leht, Silver Schönborg, Enn Kerge, Aare Vaalma, Raul Tee, Tiina Kängsepp, Väino Munskind, Juhan Lukk, Anneli Riisalu, Renek Loorens, Ülle Heinleht, Maris Siemes, Kaido Rehkalt, Mati Kallemets, Ülle Schönborg! Aitäh, Lääne-Nigula vallavalitsus, kes selle ürituse korraldamist toetas! Aitäh, Risti kool ja Rein Kruusmaa! Aitäh kõigile, kes osalesid!

Kadri Lukk



Palivere XI suusamaraton 2023

Head suusasõbrad! Palivere XI suusamaratoni start antakse laupäeval, 11. märtsil. Palivere suusaradade hüppetorni tagusel stardi-finiši sirgel. Võistlus toimub lühendatud poolmaratoni distantsi ja suusavahetusega sõidu näol. Palun tutvuge uuendatud juhendiga kodulehel paliveremaraton.weebly.com ja meie Facebooki lehel #Paliveresuusamaraton.




Oru Kultuurisaal

Kõik sündmused nüüd:
www.orukultuurisaal.ee

PILETID ka Oru raamatukogus
raamatukogu lahtioleku aegadel.
orusaal@laanenigula.ee



Art
Of
Cello

6.03
kell 12.30
Oru Kultuurisaal

Kohtumine tšelloga

6.03 12.30 Oru Kultuurisaal

Eesti noored tšellopedagoogid
kutsuvad huvilisi tutvuma tšellomänguga

Esinevad:
Ruslan Petrov (tšello)
Kristian Plink (tšello)
Ann Kuut (tšello)

Kontsert on **TASUTA**

Kevad tuleb kauni muusikaga Vivaldi "Aastajad"

Triin Ruubel
Madleen Kristen Alasi
Iris Eva Aabloo
Triin Veissmann
Diana Yeromenko
Teodor Juko Hiimaa

Pühapäev, 19. märts kell 18
Pilet: 10.-

Piletid Fientast või Oru
raamatukogust

Oru Kultuurisaal

EESTI VABARIIGI 105



PIDULIK LIPU HEISKAMINE 24. VEEBRUARIL KELL 7:35
PALIVERE PÄEVAKESKUSE LIPUVÄLJAKUL

**24. veebruaril
kell 7.30**

**Eesti Vabariigi 105. aastapäeva
pidulik tseremoonia Noarootsis**

Lipu heiskamine päikesetõusul (vallamaja ees)
Kõned ja tervitused
Hommikukohv ja rahvuslikud suupisted
kell 8.45 Pargade asetamine Noarootsi
Vabadussamba jalamile
Korraldajad:
Kaitseliit
Noarootsi osavald
Noarootsi kogudus

Palju õnne Eestile!
Tule Sinagi koos perega!

**VEEBRUARIKU JUUBILARID
LÄÄNE-NIGULA VALLAS**

94 HILDA SALUS	80 MILVI LAI
93 LAINE PUSKOVA	80 LAINE HOLLO
91 ROBERT OKHA	75 URVE KUNINGAS
91 VÄINU KLISS	75 REIN KÕRVEMAA
85 ARVI JAMMER	75 PIRET SAARE
85 ELGI LEITSAAR	70 JAAN LING
85 AIME KÜNNAP	70 ÜLLA ALLMAA
	70 AIME PORRI

SÜDAMLIKUD ÕNNESOOVID!
*Kes ei soovi oma andmeid avaldada, palun võtke ühendust toimetajaga!

HEA KORTERIÜHISTU ESINDAJA!

**TULE OSALE KREDEXI INFOPÄEVAL,
KUS RÄÄGIME KORTERMAJADE
RENOVEERIMISEST JA ENERGIA-
TÖHUSUSEST!**

Infopäev toimub kolmapäeval, 22.03 algusega kell 17.00 Oru Kultuurisaalis
(Häsuksa tee 2, Linnamäe küla, Lääne-Nigula vald).
Osalemine on tasuta.
Infopäev toimub koostöös Lääne-Nigula Vallavalitsusega.

KREDEX

**KULLAMAAL
ISESEISVUSPÄEV**

24. VEEBRUAR 2023

**EESTI VABARIIGI
AASTAPÄEV
KULLAMAAL**

KELL 12.00
KULLAMAA VABADUSSÕJAS LANGENUTE AUSAMBA JALAMIL
PIDULIK TSEREMOONIA JA PARGADE PANEK
MÄNGIB KULLAMAA MUUSIKA SELTSI SÕPRADE ORKESTER

KELL 12.30
KULLAMAA KULTUURIMAJAS
KULLAMAA KESKKOOLI
ÕPILASTE PIDUPÄEVAKONTSERT

**Noarootsi loomekonkurss
2023**

"Noarootsi pildis ja sõnas"

Kategooriad
Kujutav kunst: Maalikunst ja graafika
Sõnakunst: Proosa ja luule

Tingimused
Loomekonkursil võivad osaleda nii kooliõpilased kui ka täiskasvanud.
Konkursil osaleja võib saata võistlusele igas kategoorias ainult ühe töö.
Võistlustööde esitamine
Tööd tuleb esitada elektrooniliselt (kunstitööd JPG või PDF failina, lisades originaalteose mõõtmed).
Tööde esitamise viimane tähtaeg on **10. märts 2023**. Hiljem saabunud tööd konkursil ei osale.
Konkursitööd tuleb saata e-posti aadressile: purksi.kultuurimaja@laanenigula.ee
Konkursitöö peab olema varustatud järgmistega andmetega:

- töö pealkiri
- autori ees- ja perekonnanimi
- vanus
- elukoht; e-posti aadress
- side Noarootsiga

Võistlustööde hindamine
Loomekonkursile laekunud töid hindab viieliikmeline žürii.
Võistlustööde kasutamine
Loomekonkursi töödest pannakse üles näitus Pürksi kultuurimaja saalis (aprillikuus)
Väljavalitud maali- ja graafikatöödest lähevad näitusel üles originaalid.
Sõnakunsti kategoorias laekunud töid esitletakse Pürksi kultuurimaja üritusel koos näituse avamisega.

TAASKASUTUSPOOD
VANA ON PAREM KUI UUS
KASUTATUD NÕUD, RIIDEID, MÖÖBEL, RAAMATUD
JA PALJU MUUD
N-R 10:00-18:00
L 10:00-16:00
TOO OMA ASJAD RINGLUSESSE
taaskasutuspood@gmail.com
Haapsalu mnt 8, Taebla alevik, Lääne-Nigula vald,
Läänemaa, 90801

Meile võib tuua terveid riideid, jalanõusid, kodutarbeid, nõusid jm. Ühe vana on teise uus!

Teade

**Teadaanne Läänemaa
vaegkuuljaile**

Teisipäeval 7. märtsil toimub Haapsalu sotsiaalmajas (aadressil Kastani tn 7, Haapsalu linn) Tallinna kuulmisrehabilitatsiooni keskuse vastuvõtt kuulmisabi vajajatele.
Palume kindlasti registreerida telefonil 524 0325.

Läänemaa Vaegkuuljate Ühingu juhatus

01.02.2023 - 03.04.2023
HAJAASUSTUS PROGRAMMI
TAOTLUSVOOR

Täpsem info hajaasustus programmi kohta kohalikust omavalitsusest!

MIRIDON
veetööstlusseadmed

- Veeanalüüside teostamine
- Filterseadmete valik
- Filterseadme paigaldus
- Survetõste seadmete paigaldus

www.miridon.ee | tel. +372 5066 775 või +372 7362 633
miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

LÄÄNE-NIGULA LEHT
Tasuta valla ajaleht jõuab üks kord kuus igasse Lääne-Nigula valla postkasti.

Reklaame, teateid ja kaastöid ootame meiliaadressile maris.siemes@laanenigula.ee või võtta ühendust tel 5661 1620.

Toimetaja
Maris Siemes*

Küljendus-kujundus
MK Meedia OÜ

Trükk
trükikoda PRINTALL

Tiraaž
3340

Teade

22. veebruaril täitub Risti apteegil 100 aastat ja pakume sel päeval klientidele käsimüügikaupadelt 10% soodustust, kringlit ja kohvi.

Heli Pahovski
Risti apteek

Kuulutused

■ **Metsamaapinna ketasadraga ettevalmistamine istutamiseks ja külviks.** Tel 5345 3698, e-mail mikk@metsa-ader.ee

■ **ERITI HEA HIND! Tartu Puu OÜ ostab metsakinnistuid, põllumaid, kasvavat võsa ja raiejäätmeid.** Info: 58872388